Midwest Inter. Library
5721 Cottage Grove Ave.
Chicago, Ill. 60637

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES
840 West 33rd Street,
Chicago, Ill. 60608
Telephone: (312) 927-4789

PRICE 40 CENTS | BALANDŽIO 30 - APRIL 30, 1979 | NR. 7.

CENTER FOR RESEARCH LIBRARIES

VLIKo Valdybos ir Tarybos posėdžiai

VLIKO 1979 M. DEKLARACIJA

1943 metais Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas Lietuvių tautos vardu pakartotinai paskelbė pasauliui mūsų tautos prigimtą teisę, įsipareigojimą ir besąlygini nusistatymą būti laisvais, nepriklausomais ir atstatyti suvereninę Lietuvos valstybę.

Tęsdama šį pasižadėjimą, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto taryba 1979 m. kovo 11 d. išrinko naują Vliko valdybą.

Naujoji Vliko valdyba perėmė pareigas ir skelbia šią deklaraciją pasaulio lietuviams:

Lietuvių Tautos įgaliotas ir viso pasaulio lietuvių remiamas Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas su nauja energija ir pasiryžimu tęs kovą už Lietuvos nepriklausomybę.

Lietuvių kova už tautos laisvę ir savą valstybę nesikeičia, ji yra nuolatinė, visuotinė, besąlygine ir vedanti į pergalę.

Ji vyksta kasdieną kultūrinėje, dvasinėje, savitarpio pagalbos bei bendradarbiavimo ir politinėje srityse, okupuotoje Lietuvoje ir už jos ribų.

Nepriklausomybės kovos pagrindą sudaro tėvynę, tautą ir laisvę mylį lietuviai okupuotoje Lietuvoje, bet toje kovoje aktyviai dalyvauja ne tik tie, kurie kenčia tremtį ar įkalinimą Sovietų Sąjungoje, bet ir tie, kurie gyvena užsienyje — laisvajame pasaulyje.

Tai yra vieninga visos Tautos kova, remiama visų lietuviškų jėgų.

Padėkime vienas kitam, atjauskime ir supraskime vienas kitą ir jokiu būdu nekenkime jokiam lietuviui, nes mes juk visi esame tos pačios motinos Lietuvos vaikai.

Išvystykime didesnį tautinį sąmoningumą, pradėdami nuo savęs, tęsdami savo šeimoje ir mus supančioje aplinkoje, visur stiprindami tautinį idealizmą ir tautinę kultūrą.

Sveikiname pasaulio lietuvių spaudą už pagalbą Lietuvos laisvės byloje ir tuo pačiu prašome susilaikyti nuo bet kokių negatyvių, asmeniškų ar apsunkinančių Lietuvos darbą pareiškimų.

Lankydamiesi pavergtame krašte, mokėkime įžvelgti į mūsų artimųjų ir visos tautos sunkią moralinę, materialinę, religinę ir politinę padėtį ir mokėkime sąžiningai skirti, kas yra pavergtieji ir kur yra pavergėjai. Išlaikykime tautinę lietuvio savigarbą ir atsakomybę.

Tikėkime, kad kiekvienas lietuvis yra vertas savo Kūrėjo atspindžio ir, siekdamas dvasinio tobulumo skleidžia meilę ir pagarbą kitam lietuviui ir žmogui, garbingai gindamas mūsų teises ir siekimus.

Vlikas giliai išgyvendamas okupuotoje Lietuvoje tebesitęsiantį lietuvybės, pagrindinių žmogaus teisiu ir tikėjimo teisių slopinimą ir persekiojimą bei žiauriai vykdomą tautinį genocidą ir okupanto agentų įneštą neigiamą įtaką į laisvojo pasaulio lietuvių šeimą, pasisako už visų lietuvių vienybę, kuo didesnį tarpusavio susiklausymą, prasmingą darbų pasiskirstymą ir glaudų visų politinių, kultūrinių, religinių ir šalpos veiksnių bendradarbiavimą, kad būtų kuo daugiau galimybių panaudota lietuvių tautos labui.

Vykdydami Vliko darbą, pabrėžiame būtinybę jį tęsti ir stiprinti, remiant Lietuvos respublikos diplomatinę tarnybą, primenant pasaulio lietuviams dar antrojo pasaulinio karo metais išvystytą svarbią Amerikos Lietuvių Tarybos veiklą ir Vliko, kuris yra Lietuvių Chartos kūrėjas bei vykdytojas ir Lietuvių Bendruomenės steigėjas, atsakomybę ir teisę toliau atstovauti Lietuvos politinę bylą pasaulyje, skaitant glaudų bendradarbiavimą su Pasaulio Lietuvių Bendruomene ir atskirų kraštų Lietuvių Tarybomis ir Bendruomenėmis.

Mes sieksime visų lietuviškų veiksnių nuoširdaus sutarimo, vieningo ir koordinuoto darbo.

Šiame įsipareigojime rūpesčiai mūsų tautos kultūriniais, dvasiniais, medžiaginiais ir politiniais rekalais, suteikia galimybę kiekvienam patriotui lietuviui susirasti jam tinkamiausia darbo dirvą, nesivaržant, bet susijungiant su kitais šio didelio ir garbingo įsipareigojimo talkininkais. Gausybė darbų, reikalauja visų esamų jėgų uderinimo jų geresniam atlikimui.

Pripažindami nuomonių ir pažiūrų skirtumus, kaip individualią, būtiną ir sveikintiną mogaus kūrybos išraišką, mes džiaugiamės ieškojimu naujų kelių, kol jie yra reiškiami ir sprendžiami vienas kitam pagarbioje dvasioje ir nekenkia bendram Nepriklausomos Lietuvos atstatymo siekimui.

Vlikas sveikina mūsų kovojančią, okupanto pavergtą tautą, linki ištvermės ir stiprybės nešant kruviną laisvės žibintą.

Dėkoja Tautos Fondui, buvusiai Vliko valdybai už gražų ir sėkmingą darbą. Dėkojame visiems rėmusiems Vliko užsibrėžimus.

Mes tikime visų pasaulio lietuvių pasišventimu ir pasiaukojimu Lietuvai ir prašome jūsų visų nuoširdžios pagalbos ir toliau padėti Vlikui atlikti tautos pavestą darbą.

Dirbkime visi kartu ir vieningai — mūsų Lietuvai!

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

Pasirašė: Dr. Kazys Bobelis (pirm.), J. Stiklorius (sekr.), Elena Armanienė, Kostas R. Jurgėla, Jokūbas J. Stukas, Liūtas Grinius, Jonas Balys ir J. Daugėla.

LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, Inc.
(TAUTOS FONDAS)

P. O. Box 21073
Woodhaven, N.Y. 11421

TAUTOS FONDO metinis suvažiavimas įvyks 1979 m. gegužės 19 d. šeštadienį, Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, New York. Kas yra įmokėjęs Tautos Fondui $ 100, turi vieną balsą. Darbotvarkėje: Tautos Fondo ir VLIKo pranešimai, Tautos Fondo Tarybos rinkimas ir kt. Dabartinis Tautos Fondo Tarybos pirmininkas - Jurgis Valaitis, o Tautos Fondo valdybos pirmininku yra Juozas Giedraitis, kuris Chicagoje VLIKo spaudos konferencijoje padarė platų pranešimą Tautos Fondo reikalais ir atsakė į daugybę klausimų.

Chicaga. — Balandžio 28 d. Chicagoje, vyko Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto valdybos ir tarybos uždari posėdžiai, kuriuose pranešimus pateikė valdybos pirm. dr. K. Bobelis, tarybos pirm. G. Lazauskas, Tautos fondo valdytojas J. Giedraitis, o taip pat kai kurie valdybos nariai. Tarybos posėdyje dalyvavo 14 VLIKą sudarančių politinių partijų bei grupių atstovai.

Po šių posėdžių Jaunimo centro posėdžių kambaryje buvo sušaukta spaudos konferencija, kurioje galėjo dalyvauti ir svečiai. Čia pranešimus pateikė dr. K. Bobelis, G. Lazauskas ir kt.

Dabartinė VLIKo valdyba savo pareigas pradėjo eiti kovo 24 d. Per tą laiką buvę sušaukti 3 posėdžiai. Kalbėta VLIKo organizacinės struktūros klausimais, buvo pranešta apie kvietimą ryšininkų įvairiuose pasaulio kraštuose, ypač Europoje, pasisakyta už veiksnių darbo koordinaciją, sudarytos kai kurios komisijos 1979 metų sąmata (apie 80,000 dol.). VLIKo nuolatinė būstinė būsianti perkelta iš New Yorko į Washingtoną, Ruošiamasi Europos saugumo bei bendradarbiavimo konferencijai Madride, planuojama tuo metu suruošti platesnę lietuvių išvyką į Ispaniją. Paskelbta, kad sekantis VLIKo tarybos posėdis bus už poros mėnesių Chicagoje. Jam pirmininkaus V. Šimkus.

Konferencija baigta paklausimais bei diskusijomis.

MYKOLAS VAIDYLA,
BUV. ILGAMETIS "SANDAROS" RED.

VISUOMENĖ KVIEČIAMA DALYVAUTI
GEGUŽĖS 27 D. 12 VAL. LIETUVIŲ
TAUTINĖSE KAPINĖSE, CHICAGOJE

M Y K O L O V A I D Y L O S

PAMINKLO ATIDARYMO IŠKILMĖSE

PRANEŠIMAS VISUOMENEI

Pranešama, kad buv. "Sandaros" redaktoriui MYKOLUI VAIDYLAI paminklas jau pastatytas Lietuvių Tautinėse kapinėse, Chicagoje. Paminklo pašventinimas įvyks 1979 m. gegužės 27 d. 12 val., sekmadienį. Kviečiame visus dalyvauti.

Komitetas dėkoja visiems už aukas ir prisidėjimą prie paminklo pastatymo. Taip pat pranešama, kad tolimesnis aukų rinkimas sustabdomas. Jeigu susidarys daugiau, negu paminklas kainuos, tai aukų likutį perducsime prof. S. Kairio ir K. Bielinio paminklų statymo komitetui.

M. Vaidylos paminklui statyti komitetas:
pirm. J. Kuzas, sekr. J. Kapačinskas ir iždininkas V. Uznys.

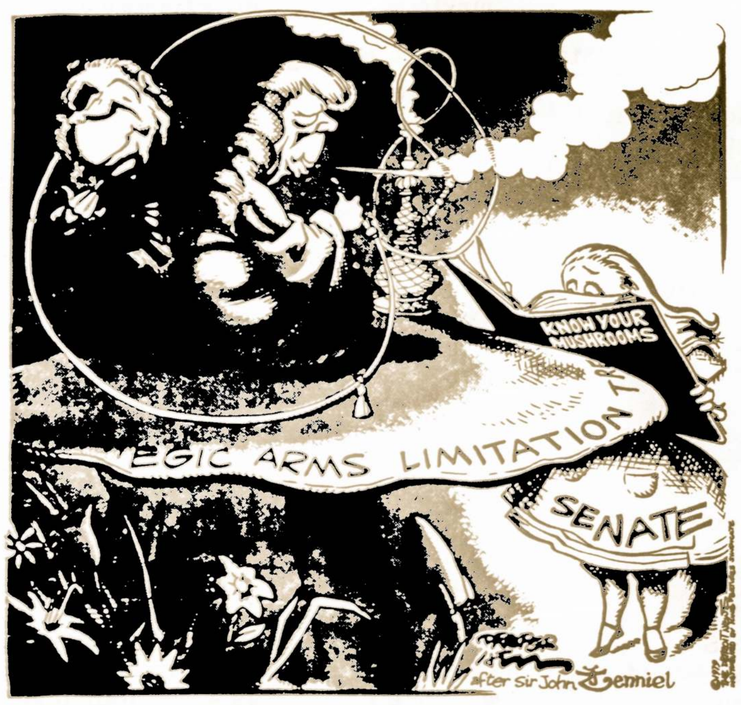

AR SUTARČIŲ LAUŽYMO MEISTRAI
NEAPSTATYS MUS DAR SYKĮ ?

● Septynis metus trukusios derybos tarp JAV ir Sovietų Rusijos strateginių ginklų apribojimo klausimu (SALT II) užbaigtos. Laukiama tik sutarties pasirašymo.

● JAV pasireiškė stoka gazolino. Pirmiausiai tai pajuto Kalifornija, kur būta net panikos reiškinių: susigrūdimas gazolino stotyse, noras prisipirkti atsargai gazolino ir tt. Sumažinimui spūsties, gubernatorius G. Brown patvarkė, kad gazolinas būtų parduodamas porinėmis savaitės dienomis tik vartotojams su poriniu licenzijos numeriu, o neporinėmis dienomis - tik su neporiniu lizenzijos numeriu.

Prez. J. Carter ir jo energetikos sekr. J. Schlesinger ragina gyventojus taupyti gazoliną, kiek tik galima. Prezidentas mano, kad teks prieiti prie gazolino normavimo, gavus kongreso sutikimą.

● Didžioji Britanija susilaukė naujos vyriausybės. James Callaghano vadovaujami darbiečiai, nebaigė savo kadencijos, ištikti vos vieno balso persvara jiems parlamento išreikšto nepasitikėjimo, paskelbė naujus rinkimus, tikėdamiesi sustiprinti savo poziciją. Deja, rinkimus laimėjo konservatorių partija, kurios nauju lyderiu yra Margaret Thatcher, šiame poste pirmoji britų istorijoje moteris. Konservatorių laimėjimas buvo nulemtas dėl įtikinančiai balsuotojams pateiktos politinės platformos, ypač kiek tai liečia krašto ekonominį gyvenimą, unijų sauvaliavimus su nesibaigiančiais streikais ir kt.

● Kremliaus valdovai, siekdami su JAV santykių pagerinimo ir lengvatų prekyboje, prieš kurį laiką išleido emigruoti didesnį skaičių žydų, kurie per Austriją ir Italiją pasklido po laisvąjį pasaulį, daugiausiai į JAV. Neseniai raudonieji surenge jiems būdingą triuką: surinkę penkis disidentus, kalintus įvairiose vietovėse, atgabeno juos į Maskvą, perrengė juos kitais rūbais, susodino į lėktuvą, nieko nesakant, kur jie vežami. Tik po kelių valandų disidentams paaiškėjo, jog gabenami į JAV, be jokio paaiškinimo... Taip šiame krašte atsidūrę Alexander Ginzburg, Valentin Moroz, Edvard Kuznecov, Georgi Vins ir Mark Dimsits, kaip įkaitas už du sovietinius šnipus. Gaila, kad paleistųjų tarpe nėra nei vieno lietuvio. Prez. J. Carter pareiškė, kad jis nėra pamiršęs nei vieno pasauliui žinomo disidento.

● Vienas iš atvykusių į JAV sovietų disidentų, ukrainiečių istorikas Valentin Moroz spaudos atstovams plačiau papasakojo apie rusų komunistų vykdomus kankinimus ir žiaurią būklę. Ukrainiečių tauta kenčia didelę priespaudą. Pusė kalinamųjų sudaro ukrainiečiai. Jų tarpe daug dvasiškių. Istoriką V. Moroz, 42 metų amžiaus, Ukrainiečių Tyrimo Institutas prie Harvardo universiteto pakvietė dėstytoju.

SANDARA

LITHUANIAN THE LEAGUE NEWSPAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone YArds 7-4789

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year $7.oo
In Foreign Countries per year $7.oo

UŽSAKYMŲ KAINA:
Suvienytose Valstybėse metams $7.oo
Užsienyje metams..... $7.oo

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

A.L.T.SANDAROS CENTRO VALDYBA:

Povilas P.Dargis, pirmininkas
Aleksandras Chaplikas, Pirmasis vice-pirm.
Julius R.Kuzas, Antrasis vice-pirm.
Grožvydas Lazauskas, sekr. ir redaktorius
Hildė Kuzienė, iždininkė
Juzė Gulbinienė,ižd.pav.

Teisinis patarėjas:
dr.K.Šidlauskas

VICE PIRMININKAI:

Vladas Bajerčius
dr.Algirdas Budreckis
dr.Vytautas Dargis
Alena Devenienė
Casey Oksas
Vyto Uznys

IŽDO GLOBĖJAI:

J.Kapačinskas
H.Čižauskienė
H.Buchinskienė

KONTROLĖS KOMISIJA:

Jonas J.Galminas
Ona Jagėla
Ant.Sukauskas

ŠVIETIMO KOMISIJA:

Ant.Andriulionis
Bronius Bajerčius
Edwina Yankus

A.L.T. SANDAROS CENTRO ADRESAS: 840 West 33rd St Chicago, Illinois, 60608

SANDAROS REDAKCIJA

Redaktorius: G.J.Lazauskas
Redaktoriaus pavaduotojai: P.Bružas, E.Boreiša, Ign.Andrašiūnas
Skyrių redaktoriai: Janė Bajerčienė, dr.A.J.Gusenas, B.Brazdžionis,

Redakcijos nariai: P.Venclova, Juozas Kapačinskas, K.Tautkus.
Redakcijos telefonai: (312) 927-4789 arba (312) 543-8198

SANDAROS ADMINISTRACIJA

Administratorė: Edita Rimkienė
Ekspeditorius: Stasys Dagys
Administracijos telefonai: (312) 927-4789 Pirmadienį, Antradienį ir Trečiadienį 10 val - 12 val. ir 1 val - 6 val.p.p.
Kitu laiku, esant svarbiam reikalui, galima skambinti (312) 543-8198.

SANDAROS BENDRADARBIAI

Dr.Alg.Budreckis, Alg.Budreckas, Jonas Bernotas, Vladas Bajerčius, Bronius Bajerčius, Aleksandras Chaplikas, Povilas P.Dargis, Alena Devenienė, Pearl Jasis, Ona Jonikienė, Alfonsas Giedraitis, Zigmas Gura, K.Baltrukonis, J.Krasinskas, Teodora Kuzienė, adv. Charles Kal, Jonas Kutra, M. Mackevičius, Vyt. Mačys, L.Obolėnas, P.Petrušaitis, Juozas Ruokis, Juozas Skeivys, A.Sukauskas, Vyt.Širvydas, P.Šulas, M.Tamulėnas, P.Turūta, Arejas Vitkauskas, Jurgis Žilinskas, Vikt.Motušis, St.Paulauskas ir kt.
Fotografai: Ciprijonas Genutis, M.Nagys, Juozas Tamaševičius, V.Noreika.

TALKININKAI, kurie norėtų bet kuo prisidėti prie Sandaros darbų, prašomi pranešti red. ir adm. telefonais.

Š DETROITO LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ CENTRO Vasario 16 d. minėjimo, surengto asario 11 d. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos salėje.
ETROITO MERGAIČIŲ CHORAS, vadovaujamas muziko Stasio Šližio, atlieka menį programą; iš kairės į deš. - Rimas Kasputis (trompetė), Vitas Petrauskas akordeonas), muzikas Stasys Šližys - vadovas (pianistas), Aida Petersonaitė klarnetas) ir Alma Matvėkaitė (klarnetas). Nuotrauka inž.Jono Gaižučio.

RAUDONOJI KINIJA NAUDOJA LIETUVĄ BAKSNOTI RUSUS

rašo VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Vandens šaukšte audros dėl mūsiškių ieškojimo santykių su Taiwanu ar raudonąja Kinija primena, kad japonų- rusų 1904-1905 karo metu dr. Jonas Šliūpas ir Pilsudskis galvojo apie santykiavimą su japonais, pagal principą, kas rusų priešas, tas mūsų draugas. Latvis Vilnis V. Svecs, politinės sociologijos dėstytojas Jersey City kolegijoje, vėliausiame Nationality Papers žurnalo numeryje (kurį redaguoja latvis, sociologijos profesorius Nebraska u-te, Andris Skrieja), apžvelgia raudonos Kinijos oficiales pažiūras Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Bendrą liniją, atrodo , nustatė Mao ir jo užsienio reikalų ministeris Cho En-Lai kuris 10-tam kinų komunistų partijos suvažiavimui 1973 m. pareiškė:

"Sovietų sąjunga yra social-imperialistinis kraštas. Viduje ji susigrąžino kapitalizmą ir įkūrė fašistinę diktatūrą, pavergdama savo žmones ir visas tautybes, tokiu būdu, pagilindama jose politinius bei ekonominius prieštaravimus".

Metams praslinkus (1974), kinų partijos organas sumalė Maskvos teigimus būk "pokariniai rubežiai yra nekeistini." Tais pačiais metais, kinų anglų kalba leidžiamas oficialus Peking Review skelbė: "Kaune, Lietuvoje, tūkstančiai pritvindė gatves šaukdami "Duokite Lietuvai laisvę!" Toliau iškėlė, kad septyniolika latvių partijos narių išsiuntinėjo rusų ir užsienio komunistams ilgoką laišką, kuriame rusų partijai prikišo nutolimą nuo marksizmo -leninizmo bei mažųjų tautybių priverstiną rusinimą.

Po susitarimų Helsinkiuose, Peking Review 1975 m. rašė: "Rubežių nekeistinumas-Sovietijos didžiausias rūpestis. Ji konferencijoje tikėjosi priversti Vakarus pripažinti Sovietijos įtaką bei vyravimą rytų Europoje. Tačiau prezidentas Fordas, liepos 25 d. pareiškė, kad net tylomis Amerika nepripažįsta jokios amžinos kontrolės Sovietijai. Jis net pridūrė, kad Amerika niekada ne pripažino, ir dabar nepripažįsta Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimo Sovietijon".

Mao ir Cho En-Lai mirė 1976 m. bet oficialės kinų pažiūros Pabaltijo kraštams, atrodo, niekuo nepasikeitė. Oficialė kinų žinių agentūra Hsinhua 1976 m. skelbė: "Įvyko kruvini sutrempimai bruzdėjimų Pabaltijo valstybėse." Dviem savaitėm praslinkus, agentūra pasauliui skelbė: "Trijose ties Baltijos jūra respublikose viešpatauja platus nenoras vartoti rusų kalbą." Agentūra kelis syk paskelbė slepiamas žinias apie bruzdėjimus sovietiniame karo laivyne, kurių įgulos atlanko Rygą. Agentūra smerkė latvių ir estų rusinimą per mišrių sutuoktuvių skatinimą. Skelbė, kad Baltijos jaunimas nueina kriminalistiniais keliais, nes nieko doro nemato savo tėvynėse.

Agentūra 1977 m. pajuokė ir naująją Sovietijos konstituciją. Brežnevas, girdi, gyrėsi, būk istorijoje atsirandanti nauja "sovietinių žmonių" tauta, kurioje rusai yra vadovai. Toks visų sulydinimas į "sovietų tautą" tikrovėje reiškia norą visus surusinti, nušalinant tautines kalbas, visur įvedant rusų.

Kinų visuomeninių mokslų akademijos žurnalas Hongqui 1977 m. rašė, kad naujoji sovietinė konstitucija turinti tikslų apvilkti didrusiškąjį šovinizmą teisės rūbais ir tuo būdu ivykdyti prievartingą visų Sovietijos tautybių surusinimą. Sovietija, reiškia, ir vėl pavirto tautoms kaléjimu, kokiu buvo carų imperija.

Įdomu, kad kinų spauda ir oficialės žinių agentūros niekados Pabaltijo valstybių nepavadina "sovietinėmis respublikomis", ar net paprastomis respublikomis, bet vis išvardija vardais: Lietuva, Latvija ir Estija. Vienas strateginis raudonos Kinijos tikslas yra visur visaip žeminti Sovietiją. Todėl galima laukti, kad Mao Chu En-lai laikais kilęs susidomėjimas Lietuva ir jos kaimynais, bus toliau tęsiamas į nežinomą ateitį.

SANDAROS GEGUŽINĖ

GEGUŽĖS 26 DIENĄ, ŠEŠTADIENĮ

Vyčių salėje bus Sandaros pobūvis. Dalyvaus Sandaros Centro valdybos pirm, POVILAS DARGIS ir daug kitų iš tolimesnių vietovių. Bus pagerbti žymūs ALTO ir Sandaros veikėjai.

Rudenį Sandaros 65 metų sukakčiai paminėti parengimas įvyks toje pačioje salėje spalio 7 dieną.

Lietuvos Vyčių salėje ir darže,
2455 West 47th Street, Chicagoje

Kviečiame visus su savo artimaisiais ir draugais atvykti į Sandaros gegužinę. Savo atsilankymu paremsite ne tik Sandaros laikraštį, bet ir lietuvybės reikalus.

PRADŽIA 3 VAL.P.P.

POBŪVIS ĮVYKS NORS IR BLOGAM ORUI ESANT

Šokiams gros visų mėgiamas KOSTO VENCKAUS ORKESTRAS, BUS SKANIŲ UŽKANDŽIŲ, LAIMĖS ŠULINYJE DAUG DOVANŲ IR KT.

RENGIMO KOMITETĄ sudaro Teodora Kuzienė (pirmininkė), Vincas Samaška, Emma Petraitienė, Hildė ir Julius Kuzai, Algirdas Brazis, Edvardas Boreiša, M. Simokaitis, Stasys Dagys ir daug kitų talkininkų.

KVIEČIAME VISUS TAUTIEČIUS DALYVAUTI

GEGUŽĖS 26 dieną, ŠEŠTADIENĮ

****

SANDAROS CENTRO V-BOS PIRMININKAS POVILAS DARGIS LANKĖSI CHICAGOJE

Š.m. balandžio 28 - 30 dienomis SLA prezidentas ir Sandaros centro valdybos pirmininkas Povilas Dargis, lankydamasis Chicagoje, turėjo pasitarimus SLA ir Sandaros reikalais.

Balandžio 29 d. dalyvavo posėdyje kartu su Mykolo Vaidylos paminklo statymo komitetu dėl paminklo atidarymo iškilmių, kas įvyks gegužės 27 d. 12 v. Lietuvių Tautinėse kapinėse. Posėdyje dalyvavo visi komiteto nariai, Centro Valdybos pirm. ir sekr.

Tą pačią dieną Povilas Dargis Naujienų bankete pasakė pagrindinę kalbą, Naujienų 65 metų minėjimo proga.

Balandžio 30 d. turėjo pasitarimus SLA reikalais.

SANDAROS SVETAINĖS ATNAUJINIMAS

Centrinės Sandaros 25 kuopos narių dėka, balandžio 26 d. pasitarime, sudarytas SANDAROS SVETAINĖS ATNAUJINIMO KOMITETAS iš pirm. inž.Kazio Karazijos, Juozo Blažio ir Elenos Lazauskienės.

Sandaros svetainė visą laiką buvo naudojama Chicagos 25 Sandaros kuopos susirinkimams ir parengimams. Taip pat ji naudojama viešų balsavimų ir Sandaros ekspedicijos reikalams.

Atnaujinus svetainę, Chicagos sandariečiai galės dažniau rengti parengimus savo patalpose.

Kviečiame visus minėtam komitetui talkininkauti.

ALT SANDAROS SEIMAS

įvyks š.m. liepos 1 d. sekmadienį, 9:30 p.p. Clevelande, Hollenden House viešbutyje, East Sixth and Superior Ave. Cleveland, Ohio, 44114. Ten pat įvyks ir TMD suvažiavimas.

PIRMOS APSKRITIES SANDAROS KUOPŲ SUVAŽIAVIMAS BROCKTONE, MASS.

Pranešimas

SO. BOSTON., Mass. Pranešama, kad SLA 2-ros Apskrities suvažiavimas įvyks 1979 m. birželio - June 10 dieną 12 val. BROCKTONE, ALT SANDAROS SVETAINĖJE, 3o Intervalle St. Apskrities valdyba kviečia visos Apskrities kuopas suvažiavime dalyvauti. Atskirų kvietimų nebus siunčiama. Šį pranešimą prašome laikyti oficialiu kvietimu.

Tuoj po to įvyks ALT SANDAROS 1-mosios Apskrities SUVAŽIAVIMAS ten pat. Prašome visas 1-sios Apskrities Sandaros kuopas suvažiavime kuo skaitlingiau dalyvauti.

Be to, primename, kad SO. BOSTONO SANDAROS 7-tos kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks š.m. gegužės 2o d. 12 val. po pietų.

Vladas Bajerčius
Sandaros 1-sios Apskrities sekretorius

● Juozas Prunskis -"Lietuva bolševikų okupacijoje", 240 pusl. Išleido Jūrų Šaulių kuopa KLAIPĖDA, Chicagoje, 1979m. Kaina $ 6.oo Užsakymus siųsti: Draugas, 4545 West 63rd Str., Chicago, Ill 60629.

●Juozas Kralikauskas - "Įkaitę Vilniaus akmenys", 186 pusl. Premijuotas romanas, Lietuviško Knygos Klubo leidinys, kaina $ 5.oo. Gaunama Drauge.

● Stepas Paulauskas - "Gyvenimo kelias" 70 pusl. Autoriaus leidinys, Gaunama pas autorių: 1516 So. 49th Ave, Cicero, Ill. 60650. Tel. 652 - 8168.

SVEIKATA BRANGUS TURTAS

Rašo Dr. A. J. Gusenas

NEŽINOMOS DANTŲ IRIMO PRIEŽASTYS

Neretai būna, jog žmogus, atėjęs pas dantų gydytoją, klausia: kodėl tie dantys irsta ir pūva ? Taigi kodėl ? Rodos labai paprastas klausimas, tik atsakyti ne taip lengva. To atsakymo ieškojo ir senovės mokslinčiai, kaip Hipokratas, Albukasis, Galenas ir kiti.

Anų dienų mokslininkams buvo nelengva surasti pagrindinius dėsnius, kodėl dantys irsta ir pūva. Būtina pasakyti, jog ir nūdien visai mažai apie juos težinoma.

Dantų teorijų yra daug, bet tai tik teorijos, neturinčios tikros prasmės. Arčiausia prie jų priėjo Dr. W. D. Miller. Jis 1889 m. savo knygoje "Microorganism of The Human Mouth" apibūdino menamai tikresniąją dantų irimo priežastį.

Nūdien dantų kartozinizmo priežasčių tyrinėtojai dar nesudarė geresnės teorijos už Dr. W.D. Miller. Dantų kartozinizmo pagrindinės priežastys dar ir šiandien nėra tikrai žinomos.

Primintina, jog Romos imperijai sugriuvus ir valdžią paėmus krikščionybės fariziejams į savo rankas, visa mokslo pažanga užmigo latargo miegu ir neatbudo per tūkstantį metų. Mokslo eiga sustojo ir nepajudėjo iš vietos. Už ligų tyrinėjimą ir žmogaus kūno piaustymą baudė mirtimi.

Inkvizicija galiojo visur, likusios jos žymės žiaurumų, praeities istorijos lapuose užrašytos, neišdils ir nesunyks, ligi ant šios planetos žmogus gyvens.

Dr. Miller, darydamas bandymus laboratorijoje, įsitikino, kad burnoje esantys tūli mikroorganizmai, bacilos, kurių kiekvieno žmogaus burnoje yra milijonai, minta prie dantų kaklelių esamomis mitybos liekanomis ir gamina pieninę rūgštį - lactic acid. Toji rūgstis paveikia ir suardo danties emalį ir iš to dantiesirimas prasideda.

Milleris teigė, ir gana teisingai, jog šepetuku juos valant tik paviršutinė dantų dalis nuvaloma, bet ne tarpdantės. Tarpdantėse maisto dalelės duoda progą laisvai baciloms veistis, ne tik tarpdantėse, bet dantenų pakraščiuose ir dantų grioveliuose. Bacilos geriausiai veisiasi ir tarpsta angliavandeninėje rūgstyje - cukruje ir krakmole.

Surasta, kad tas maisto daleles, bacilas ir pieninę rūgštį, sulaiko ant danties prilipęs gelatino sluoksnis. Jei ne tas sluoksnis, tai rūgštis būtų seilių ištirpinta pirmiau, negu ji spėtų susiformuoti ir emalį suardyti.

Beje, iki šiol mokslininkams dar nepavyko surasti, kodėl vienų žmonių dantys įra, pūva, o kitų būna visiškai sveiki. Pasitaiko, kad toje pačioje šeimoje vieno vaiko dantys genda, o kito visiškai sveiki. tuo tarpu šeimos mityba ir visa aplinka ta pati - vienoda. Kaip tai išaiškinti ?

Teorijų yra daug, bet jos pasilieka tik teorijomis, neturinčiomis svarbios reikšmės. Dar nesurasta pagrindinių , konkrečių dėsnių dantų apsaugai nuo irimo ir kartozinizmo !

Kam palikti turtą, kai nesama šeimos

ADV. CHARLES P. KAL

Advokatai neturėtų rekomenduoti, kam turtą po mirties palikti. Jų užduotis yra sutvarkyti ir pritaikyti legalų būdą tam turtui išdalinti. Pagal judviejų pageidavimą, testamentas yra reikalingas.

Šiuo atveju mes darome du testamentu: vieną vyro, kitą žmonos. Taip pat įrašome, kad vyras žmonos globėjas, o žmona yra vyro globėja. Tačiau, jei taip atsitiktų, kad jiedu abudu žūtų kokioje nors katastrofoje, tai tuo atveju mes įrašome du pavaduotojus (successors). Testatorius, darydamas testamentą, pagal savo norą gali įrašyti bet kurio asmens pavardę, net be jo atsiklausimo arba gali įrašyti banko vardą (bendrai, bankai tokių pavedimų pageidauja).

Kitas klausimas—kas nustato globėjo arba pavaduotojo atlyginimą už jo atliktą darbą. Taigi, tą atlyginimą nustato teisėjas.

Apskritai, žmonės bijosi daryti testamentus, tardami, kad jiems tai daug kainuos arba kas juos nuskriaus. Kada testamentą pradeda vykdyti, dažniausiai reikalauja, kad globėjai įneštų užstatą. Bet mes turime žinoti, jog visos išlaidos turi būti teisėjo patvirtintos, pvz., ligoninės, graboriaus, valstijos ir federalinės valdžios taksai (jei tai reikalinga).

Illinois valstijoj advokato ir globėjo išlaidoms teismas skiria nuo 6 iki 10% nuo palikto turto vertės.

DIEVO KARALYSTĖS ŽINIOS

Tęsinys 35

Beto,jis dar tikrina mus, kad ta Karalystė, kuri bus dangaus Dievo įkurta, šias visas dabartines karalystes sunaikins, prašalins, o Dievo Karalystė pasiliks amžinai. Danieliaus, 2:44 .

Dabar mes turime ties savim visą pranašingą regėjimą, parodyti vieną po kitai buvusias pagoniškas valdžias,prasidėjusias su Babilijonu ir nusitęsiančias per ilgą amžių eilę iki išgriovimo Romos,kaip visuotinos karalystės, ir pagaliau,iki sutrupinimo kiekvienos pagonų valdžios dalies.

Dievo Karalystės įkūrimu ant žemės; tai bus įvykdyta šitų dabartinių karalysčių dienose Viešpaties įspėjime Izraeliui apie 7-nių laikų "bausmės gadynę, mes turime nurodymų,kiek ilgi turėjo būti pagonų laikai."Dauguma Biblijos laikų pranašysčių tyrinėtojai sutinka,kad laikas" arba metai simbolinėj kalboj reiškia 360 žodinės prasmės metų;

Taigi,anie septyni pagonių laikai vaizduoja 2,520 m. Prasidėjo 606 m. pirm Kristaus. Tie laikai turėjo pasibaigti 1914 m. po Viešpaties mirties.

Vienok mes turime atsiminti, kad Biblijos laiko pranašystės parodo tik svarbesniuosius laikų ženklus arba žymesniuosius įvykius tautų reikaluose, ir tik ant tiek, kiek tie reikalai turi ką nors bendra su Dievo planu.

Pagonų laikų "pasibaigimas 1914 po V.M. Buvo tasai laikas, kuriuo naujasis pasaulis pradėjo užimti senojo pasaulio vietą, kuomet senasis pasaulis pradėjo mirti ir palikti vietos naujam pasauliui. Bet mes neturime laukti, kad su syk kas nors perdaug įvyktų; vienok jau galime pamatyti dideles permainas pasaulio tautiškoj ir politiškoj srityje ir religijose. Pasaulio keitimasis matomas. Jėzus pasakė, kaip jau buvo patėmyta, kad Jeruzalė bus mindoma pagonų iki pasibaigs pagonų laikai.

Dėlto mes galime laukti, kad tai gadynei pasibaigus, turi pasirodyti kokie nors ženklai, parodantieji permainą Izraelio sąlygose pagonų valdžių tarpe.

Dėlto mes ir turime 1914 metais prasidėjusias pasaulinio karo pasekmes. Pasaulio žydai jau nebėra be jokio oficialaus pripažinimo, bet yra nors vardiškai "Tautų Sąjungos saugojami".

Iš tikrųjų, kad čia pasirodo tikra permaina šitų po kojomis - pamintų žmonių reikaluose.

****

KAS ĮDOMAUJATĖS APIE TIESĄ, MES PRISIŲSIM VELTUI KNYGĄ - "Dievo Amžių Planas", 374 puslapių.
Kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN BIBLE STUDENTS
550 Sycamore Rd.
La Salle, Illinois, 61301

****

ŠEIMININKĖMS

Redaguoja
Janė Bajerčienė
871 East 4th St.
So.Boston,Mass.
02127

PLONI BLYNAI

2 puodukai pieno
2 kiaušiniai
1 šaukstas cukraus
1 puodukas miltų
druskos pagal skonį

Sumaišyti viską ir gerai išplakti,kad pasidarytų skysta tešla. Paimti nedidelę keptuvę, ištepti riebalais ir įkaitinti. Tuomet įpilti tiek tešlos, kad blynas apimtų visą keptuvės dugną ir būtų taip plonas, kaip popieris. Kai apkeps, apversti. Taip kartojama iki susivartoja visa tešla. Tuomet blynus aptepti kokia nors uogiene, suvynioti ir apibarstyti cukraus milteliais.

NIBBLE SQUERES

2 tablespoons butter or margarine
1/8 teaspoon garlic powder
2 cups bite-size shredded rice
or shreded corn squares
1/4 cupgrated parmesan cheese

In a 10 by 6 by 2- inch baking dish combine butter and garlic powder. Micro-melt the butter 30 to 40 seconds. Stir in rice or corn squa res till coated with butter butter mixture. Sprinkle with cheese. Micro-cook, uncovered about 3 minutes, stirring twice. Cool.

PRANEŠIMAS SLA KUOPŲ VALDYBOMS IR DELEGATAMS

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje SEIMAS įvyksta **1979 m. birželio-June 30 dieną**, šeštadienį Hollanden House, viešbutyje, East 6th St. ir Superior Ave., Cleveland, Ohio.

Kuopos, kurios dar neišrinko delegatų, yra prašomos neatidėliojant delegatus išrinkti ir jų mandatus prisiųsti SLA Centrui 307 W. 30th St., New York, N. Y. 10001.

Delegatai, kurie nori papiginta kaina gauti viešbutyje kambarius, turi užpildyti viešbučio prisiųstas Rezervacijoms korteles. Patartina kambarius užsisakyti kuo greičiausiai, nes tuo laiku ,kada bus Susivienijimo Seimas viešbutyje vyksta ir kitų organizacijų suvažiavimai.

Jeigu rezervacijų kortelių neturite ,galite kortelę iškirpti iš Tėvynės Rezervacijų skelbimo ir pasiųsti tiesiai viešbučiui.

Iki malonau pasimatymo Seime.

G. Meiliūnienė
SLA Sekretorė

MOTINAI

Tas vakaras kaip krikštolas, o tolyje varpai.
Tokį, motute, vakarą ir tu mane supai . . .
Pro langą saulė leidosi pašvaiste ugnine, —
Tu poterį kalbėdama meldeisi už mane,
Kad aš užaugčiau didelis ir sveikas ir gražus —
O saulė žarstė vygėję tuos žėrinčius dažus.
Paskui atėjo sutemos, juoda rudens naktis.
Lig ryto alpo motinos nerimstanti širdis.
Kai išklydau iš tėviškės, atsimenu gerai,
Galulaukės arimuose liepsnojo vakarai . . .
O kai gryžau pavasarį, su paukščiais iš pietų,
Audringi rinkos debesys ant tėviškės skliautų.
Radau tave palinkusią kaip obelį laukuose.
Ne, nebedaug tau nemigų gegutė iškukuos . . .
Ak, rodos vakar — užvakar, motut, mane supai,
O štai tą tylų vakarą tau skambina varpai . . .

Putinas

Kas skaito, rašo— SANDARĄ išsirašo

BALTIC BAKERY
4627 SOUTH HERMITAGE AVE Chicago, Illinois Tel. LA 3-1510
2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois Tel. 737-6784
Savininkas JUOZAS ANKUS

MAŽEIKA & EVANS
Laidotuvių Direktoriai
6845 SO. WESTERN AVENUE
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIŪNAS
4343 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

PHILLIPS - LABANAUSKAS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138, 1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktoriai
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
Aikštė Automobiliams Statyti

KAS NAUJO CHICAGOJ

ir mūsų lietuviškose apylinkėse

Take stock in America.

CHICAGO

● METINIAME ILLINOIS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ BANKETE, kuris įvyko bal. 28 d. Tautiniuose namuose, Chicagoje, kaip iškilus asmuo, buvo atžymėtas SIMAS KUDIRKA, specialiai atvykęs iš New Yorko. Čia jis turėjo progos prabilti į amerikiečių spaudos ir televizijos atstovus. Kalbėdamas angliškai ir lietuviškai, jis dar kartą išreiškė visiem padėką už suteiktą jam pagalbą.

Jis yra nuomonės, kad JAV-bės rusų imperialistų dar vis nepakankamai pažįsta, daugelis apie juos čia susidaręs mitą, jog tai yra pragariška jėga, su kuria ir galingai Amerikai tenka skaitytis. Tai yra sovietų propagandos triukas: sėjant baimę pasaulyje, siekti savo imperialistinių tikslų. Deja, taip nėra. Komunistinė rusų imperija šiandien labai reikalinga vakarų, ypač Amerikos pagalbos.

Jeigu mokėsime su jais kalbėti, galėsime daug padėti ne tik pavieniams asmenims, kenčiantiems ten priespaudą ir nužmoginimą, bet ir pavergtoms tautoms.

Tą vakarą taip pat pagerbtas ir buvęs kongresmanas ROBERT P. HANRAHAN, daug prisidėjęs prie S. Kudirkos išlaisvinimo.

ŠAULIŲ SĄJUNGOS ATSTOVŲ SUVAZIAVIMAS

Veikiantieji įvairiose kolonijose šaulių padaliniai išrinko atstovus į suvažiavimą, kuris įvyksta 1979 m. gegužes 19 d. Šaulių namuose, Chicagoje. Tikima suvažiavimo sėkmingumu.

S. KALANTOS PAMINKLO ATIDENGIMAS

Po Šaulių s-gos atstovų suvažiavimo, sekančią dieną - gegužės 20 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse bus atidengtas didingas R. Kalantos paminklas, skirtas visiems lietuviams, žuvusiems už tautos laisvę ir gimtąjį kraštą. Paminklo pastatymo įvykdymą pasiėmė Šaulių s-gos vadovybė su savo padaliniais. Paminklą sukurė arch. Mozoliauskas.

Šaulių sąjungos vadovybė su savo padaliniais dalį išlaidų sukaupė, o likusi dalis dar kaupiama. Aukas paminklo išlailaidoms padengti galima įteikti visiems Šaulių veikiantiems padaliniams lietuvių kolonijose.

(kt)

● Balandžio 22 d. Gen. Daukanto Jūrų Šaulių kuopa Čikagoje, Vyčių salėje, suruošė Šaulių S-gos 60 metų įkūrimo ir vieno iš jos kūrėjo Vlado Putvio 50 metų mirties minėjimą, kurį pravedė kuopos pirm. Edmundas Vengianskas. Paskaitą skaitė LSST pirm. Karolis Milkovaitis, dalyvavo ir sveikino savanorių - kūrėjų pirm. Tamulis. Keli Daukanto kuopos šauliai davė priesaiką, o Klaipėdos jūrų šaulių kuopos vicep. AŠOKLIUI buvo prisegtas medalis.

Po oficialiosios dalies solistė Irena Petrauskienė, pianinu palydint muzikei Lilei Šleiterytei, padainavo. Dviems dainoms žodžius buvo sukūrusi pati solistė.

● Balandžio 22 d. Ciceroje, parapijos salėje įvyko Reg. L. Bendruomenės surengtas jaunųjų talentų pasirodymas, kurį pravedė dr. Broně Motušienė.

Pirmiausiai Sofijos Palionienės paruošta tautinių šokių grupė "Ratelis" pašoko . Akordionu palydėjo muzikė Kristina Griniūtė.

Pianinu paskambino Žukauskaitė. Vienas jaunųjų pianinu paskambino Vengrų rapsodiją nr. 2, o Danutė Pranskevičiūtė vargonais pagrojo. Gediminas Pranskevičius pagrojo iš Romeo ir Julijos.

● Birželio 10 d. 11 val. 30 min. Ciceroje, parapijos salėje, 1500 So. 49 Court ALTo skyrius ruošia liūdnąjį minėjimą, ryšium su baisiųjų birželio dienų ir Sovietų S-gos vykdomų mūsų tautos naikinimu.

ILLINOJAUS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ LYGOS bankete atžymėtas SIMAS KUDIRKA, kaip iškiliausias 1978 metų lietuvis. Nuotraukoje iš kairės Lygos pirm. ANATOLIJUS MILŪNAS, SIMAS KUDIRKA ir PRANAS JURKUS, banketo ruošimo pirmininkas. (Nuotrauka V.Noreikos)

New Yorke Kultūros Židinyje minint 50 mirties metines. Prie V. Putvio portreto stovi dr. Tarcijono ir Onos Putvytės - Tarcijonienės dukros - Aldona Tarcijonaitė - Rygelienė ir Giedrė Tarcijonaitė - Kulpienė.
Nuotrauka L. Tamošaičio

Illinojaus senatorius FRANK SAVICKAS (Dem.Chicago) įteikia 1978 metais pravestą Illinojaus valstybės rezoliuciją Juodvalkių ir Vaičekauskų šeimoms, iš sovietinės vergijos sėkmingai jau atvykusiems į Ameriką - Chicagą. Nuotraukoje: iš kairės į deš. Illinoijaus sen. FRANK SAVICKAS, LAURYNA JUODVALKIS VAIČEKAUSKIENĖ, LAURYNA VAIČEKAUSKAITĖ, SES.BIRUTĖ JUODVALKYTĖ, POVILAS VAIČEKAUSKAS, AURELIA VAIČEKAUSKYTĖ, DANUTĖ JUODVALKYTĖ, EDVARDAS ŠUMANAS, KĘSTUTIS JUODVALKIS, Aldermanas 15-wordo KENNETH JAKSY, VALERIJA JUODVALKIENĖ, JONAS JUODVALKIS. (V.Noreikos nuotrauka)

● **Lietuvių Tautinių kapinių administracija** praneša, kad šiais metais Kapų puošimo diena bus atžymėta sekmadienį, gegužės 27 d. Prasidės 11 val.

VILNIAUS UNIVERSITETO SUKAKTIS IR MINĖJIMAI

Vilniaus universiteto 400 metų sukaktis yra ypatingos reikšmės. Sukaktis visai lietuvių tautai ir paskiram lietuviui, kur jis begyventų, yra garbės ir iškilaus pasididžiavimo šventė.

Minėjimai vyksta išeivijoje ir pavergtoje Lietuvoje, pačiame Vilniaus universitete. Jau universiteto rektorius dr. Jonas Kubilius prabilo "Tiesos" nr. 7 pradėdamas žiląja praeitimi ir baigdamas sovietine dabartimi. Iš to sužinome, kad, be lietuvių universitete dirba profesoriai : rusas dr. V. Suragovas, gudas dr. A. Antanovičius, žydas dr. Ch. Kibarskis, docentai: armėnė M. Zakarijan, ukrainietis P. Ivinskis, lenkė H. Nonevič. Universitete mokosi 15-kos tautybių studentai. Pagal dr. Kubilių "visi jie vieninga, darni šeima, nes tikslas tas pats - dirbti tarybinei liaudžiai..." Jis dar pabrėžia: "Dabartiniame Vilniaus universitete studentams ugdomi humaniškiausi internacionalizmo, meilės gimtinei šaliai bruožai". Sakinyje pirmiausia pabrėžiamas Maskvos įsakytas meilės gimtinei Lietuvai įtarpis ir baigiama meilės Maskvai pagarbinimu.

Reikia manyti, kad laisvų kraštų lietuviai išeiviai į minėjimą nevyks organizuotai ir nesiųs jokios delegacijos. Iš eilės Vakarų akademinių institucijų, kaip girdėti, jau yra pakviestų bei laukiamų Vilniuje įvairių atstovų grupių. Gali pasitaikyti, kad tokių grupių sudėtyje ir lietuvių mokslininkų. Ne paslaptis, kad Vilniaus iškilmėse dalyvaus ir ne vienas privačiai nuvykęs išeivijos lietuvių mokslo, meno ir kultūros atstovas.

Dėl važiavimo į Vilniaus iškilmes spaudoje kils ginčų. Tuo reikalu turėtų susidomėti mūsų veiksniai, primenant spaudoje šiokias tokias gaires, kad ir labai reikšmingos ir brangios Lietuvai sukakties minėjimo proga, nuvykusieji mūsų pavieniai mokslo, meno ar kultūros atstovai ar ir pavieniai lietuviai prisilaikytų tam tikros tautinės drausmės rėmų, savo liaupsinimus nepaversti pakenkimu laisvinimui ir pritarimu Maskvos įvykdytai aneksijai. K.T.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI IŠ WOPA 1490 KIL.AM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 3:00 - 3:30 val. po piet.
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue Tel.: HEmlock 4-2413
CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE ● INCOME TAX ● NOTARY PUBLIC
2951 W. 63rd Street CHICAGO, Illinois 60629
Office — 436-7878 VLADAS SIMAITIS, J. D.
Res. 476-5633 Registered Broker

SĖJA

TAUTINĖS, DEMOKRATINĖS MINTIES ŽURNALAS

Prenumerata: 4 dol. metams.
NAUJAS redakcijos ir administracijos ADRESAS:
3346 West 65th Place,
Chicago, Illinois, 60629

Redaguoja redakcinė kolegija.
Leidžia Varpininkų Leidinių Fondas.
VLF nauja valdyba: Edvardas Boreiša, Elena Rūkienė, Titas Briškaitis.

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LIETUVOS AIDAI"
Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ
KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio 9 val. vakare
ŠESTADIENIAIS 7 - 8 val. vakare.
Visos laidos iš WOPA 1490 AM BANGA.
ST. PETERSBURGE: 5:30-6.00 vakare WTIS 1110 AM BANGA.
Adresas: 2646 West 71-st St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

ENGLISH section

A YANKEE WITH NAPOLEON IN LITHUANIA

By ALGIRDAS BUDRECKIS

Not many Americans know who was the first U. S. diplomat to travel through Lithuania. Yet, the name of Joel Barlow is familiar to students of early American history. This American poet, political writer and diplomat was one of the most influential American liberals of the period between the end of the American Revolution and the War of 1812. Very, very few Lithuanians know about Barlow. And yet he was the first American to leave a travel account about Lithuania.

THE YANKEE

Joel Barlow was born in Redding, Connecticut on March 24, 1754. His earliest complete poem, "The Prospect of Peace," was read at the pregraduation ceremonies at Yale College in 1778. After two years of graduate study he served as an army chaplain. In 1781 he married Senator Abraham Baldwin's sister, Ruth. Between 1783 (when he left army service) and 1787 Barlow lived in Hartford, Connecticut. He became one of the so-called Hartford Wits and contributed to their **Anarchiad**, a mock epic satirizing antifederalism. He also co-founded **The American Mercury**. At the same time he read the law and was admitted to the bar in 1786.

In 1787 Barlow completed eight years' work on "The Vision of Columbus," a nine-book epic in which an angel exhibits America to its discoverer as a forerunner of universal peace and government by a world congress. Treating American history, republican philosophy, and social perfectibility in couplets sprinkled with classical allusions, Barlow's epic was widely acclaimed.

His departure on May 25, 1788 for Europe, where he remained for seventeen years, began the change of the New England yankee into the Europeanized Democrat. Unsuccessful as a lawyer, he became associated in 1787 with the Ohio Company which sold non-existing acres in the West to Frenchmen. Through this combination he became European agent for the mismanaged Scioto Company. This association netted him nothing, but his own European business and property speculations made him wealthy. Two years in London (1790-1792) put him in touch with Thomas Payne, Joseph Priestley and others who shared him increasing radicalism. The British authorities suppressed his "Advice to the Privileged Orders," attacking monarchism, feudal and church rights, and forced his return to France in 1792.

France was in the throes of revolution. Barlow's "Letters to the National Convention of France" (1792), advising a reordering of government after the American pattern, led the French to confer citizenship upon him. An American consul to Algiers in 1795-1796, Barlow negotiated peace with the Barbary pirates and secured the release of several score enslaved seamen by borrowing their ransom money from the ruler who had demanded it. In Paris, in 1799, he addressed the American people, opposing war with France, and calling for the substitution of moral for physical force in government.

During these stormy years Barlow held fast to his literary passions. It was not significant merely that he gathered material for histories of the French Revolution and of the United States, or that he translated Volney's "Ruins" (1802). It was rather that he still toiled over the "Vision of Columbus," determined to fulfill that intention of his youth to produce the great philosophical epic. He rewrote and revised, and by 1804 had finished that vast and devastating poem, "The Columbiad." Early in 1805 he was back in America. Now he had come home laden with the "Columbiad" and huge projects.

He aligned himself with the Jeffersonian Republicans. In 1807 he published the "Columbiad." It was well received only in circles where patriotism was more valued than poetry. An intimate of Presidents Thomas Jefferson and James Madison, Barlow felt hurt by the latter's failure to make him secretary of state.

THE CIRCUMSTANCES

For five years after his return to America he acted the role of literary and political savant. At his beautiful home near Washington, which he had modestly named Kalorama, he presided with large hospitality over an impressive collection of books, curios, and paintings. He became a member of the U. S. Military Philosophical Society and the American Philosophical Society, and maintained an active interest in finance as director of the Bank of Washington.

His strange career was about to have its proper climax. He was at work, in accordance with a suggestion from Jefferson, on a history of the United States, when President Madison appointed him minister to France. He was to intercede with Emperor Napoleon for a more generous treatment of American commerce. Although Federalists called him "a complete Frenchman," his dread of Napoleon made him opposed to the impending war with England.

In August, 1811, he sailed for France with his wife Ruth, his nephew Thomas Barlow and his niece Clara Baldwin, on the frigate **Constitution.** On the subject of his mission Barlow found the French officials evasive. French negotiators, for their part, described him as cold, reserved, and full of "American stubbornness" in seeking indemnities for commercial spoliations during the Napoleonic wars.

Barlow's correspondence with Napoleon's ministers would fill a volume. It shows him making desperate efforts to hold the French to something definite, and they in turn making the smoothest promises, but never reaching the decisive point—which was the signing of a treaty practically conceding all that the United States asked. However, Barlow did accomplish many things, such as the release of American ships unjustly seized and held, and the abrogation of many of the restrictions on American commerce.

At first, Napoleon's foreign minister, the Duke of Bassano (Hugues-Bernard Maret) negotiated for the French. When he left with Napoleon in June, 1812 for the Russian campaign, the Duke of Dalberg was designated chief French negotiator. Dalberg dilly-dallied like his predecessor. In exasperation Barlow showed the French Foreign Office a private letter from President Madison, dated August 11, 1812, which threatened war with France as soon as peace would be made with England.

It was not until October 11, 1812 that the Duke of Bassano indicated a definite time and place for the signing of the commercial treaty. On that date he wrote from Vilnius, Napoleon's "temporary imperial court," the following letter:

"SIR: I have had the honor to make known to you how much I regretted, in the negotiation commenced between the United States and France, the delays which, inevitably attend a correspondence carried on at so great a distance. Your government has desired to see the epoch of this arrangement draw near. His Majesty is animated by the same dispositions, and willing to assure to the negotiations a result the most prompt, he has thought that it would be expedient to suppress the intermediaries, and to transfer the conference to Wilna. His Majesty has, in consequence, authorized me, sir, to treat directly with you, and if you will come to this town I dare hope that, with the desire which animates us both to conciliate such important interests, we will immediately be enabled to remove all the difficulties which until now have appeared to impede the progress of the negotiation. I have apprised the Duke of Dalberg that his mission was thus terminated, and I have laid before his Majesty the actual state of the negotiation, to the end that when you arrive at Wilna, the different questions being already illustrated, either by your judicious observations, or by the instructions I shall have received, we may, sir, conclude an arrangement so desirable, and so conformable to the amicable views of our two Governments. Accept, sir, etc. The Duke of Bassano." (see Charles Burr Todd, **Life and Letters of Joel Barlow, LL.D, Poet, Statesman, Philosopher**, New York, 1886, pp. 270-271).

To this note Barlow replies: Paris, October 25, 1812

"SIR:—In consequence of the letter you did me the honor to write me on the 11th of this month, I accept your invitation, and leave Paris to-morrow for Wilna, where I hope to arrive in fifteen or eighteen days from this date. The negotiation on which you have done me the honor to invite me at Wilna is so completely prepared in all its parts between the Duke of Dalberg and myself, and, as I understand, sent to you for your approbation about the 18th of the present month, that I am persuaded, if it could have arrived before the date of your letter, the necessity of this meeting would not have existed, as I am confident his Majesty would have found the project reasonable and acceptable in all its parts, and would have ordered that minister to conclude and sign both the treaty of commerce and the convention of indemnities. Joel Barlow." [**Life and Letters of Joel Barlow, p. 271**]

A year of anxious, unwearied labor had been spent in bringing the treaty thus far, now in the historic capital of the Grand Duchy of Lithuania where Napoleon was directing the invasion of the Grand Army into Russia the most gratifying success seemed awaiting Barlow.

To be continued

The Public Forum (From "Economist", 5/7/79)

Big labor seeks more power

The people of our state should be urged to write their governor, senators and representatives because the union lobbyists are urging the Illinois General Assembly to give them total control of public employes. Two of the bills—H.B. 826 and H.B. 808 would give them monopoly bargaining power over teachers in our public schools and state universities.

An even worse bill is also being pushed—H.B. 800—which would give them monopoly bargaining power over all Illinois public employes. Under that bill every Illinois public employe could be forced to accept a union as his bargaining agent, including employes who oppose the union and do not want its services.

If they are successful with their scheme, ruthless union officials will have practically unlimited power to call your public employes—including teachers, firemen, and policemen out on strike. This would keep your government services shut down until their demands are met.

This radical union control [illegible] state and local employes mea[illegible] international union boss coul[illegible] your police protection and g[illegible] collection—shut down schools [illegible] off your water supply. This [illegible] force you to pay higher taxes [illegible] would be used to featherbed and ou[illegible]er ripoffs that enrich the union fat cats at your expense.

We must stop this total takeover of our state public employes by paid union professionals. We have to persuade Illinois lawmakers to kill these bills and it will be interesting to see which of our elected officials favor the demands of the union bosses.

CHARLES P. KAL
Chicago

New Addition to the Lithuanian Collection at Kent University

The Lithuanian Collection at Kent State University has been greatly enriched by a current donation of over 150 books, various periodicals and a dozen maps, by Mr. Albertas Puskepalaitis of Boston. This collection focuses on Mažoji Lietuva and is very important to researchers interested in this area.

Mr. Puskepalaitis has been collecting material relating to Lithuania for over 50 years and his donation to the Lithuanian Collection reflects this life long pursuit. Even in his departure from Lithuania, Mr. Puskepalaitis managed to take along several boxes of books. Later he continued his pursuit, buying new and old Lithuanian books, some in German, relating to Mažoji Lietuva.

This extraordinary love of books manifested itself quite early in his personal and professional life. While in Kaunas he worked for the printers of Šviesa and Varpas and participated in numerous activities pertaining to the printing of the written word.

$ 10 per year

LITUANUS
6621 S. TROY ST
CHICAGO, ILLINOIS

LITUANUS Quarterly Journal of Art Sciences, the only ENGLISH languag lication, represents the free-world viewpoint on the Lithuanian question. LITUANUS is published by the Lituanus Foundation, Inc., a Not for Profit Corp.

Mieli SANDAROS skaitytojai ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratorei p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepimą ir SANDAROS parėmimą būsime labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje. Jei jūsų adresas pasikeitęs, tai prašome pranešti mums ir seną, ir naują adresą.

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 7 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.

Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

ADRESAS;.....

.....

Apdraudų Agentūra Tel.: 778-2233

Bell Realty & Base Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS
Kasdiena 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais
9 - 4 val. po pietų

6455 So. Kedzie Ave.
— Chicago, Ill. 60629

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!
PAS VIENINTĖLĮ LIETUVĮ KAILININKĄ CHICAGO'JE
Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489
NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3333 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608.
Telef. 254-3320.
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629.
Telef. WA 5-2737.

Įvairių prekių pasirinkimas:
automobiliai, Motociklai, šaldytuvai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALENTINAS

TMD TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS KAMPELIS TMD

Istoriniai Padavimai

DR. JONAS BALYS

Baudžiava ir Ponų Žiaurumas

Užplakti Baudžiauninkai Vaidenasi

Širvių k., prie Dideliškio dvaro, Obelių v. yra dideli skardžiai, tenai daug kas matydavo bobą: su baltu nuometu eidavo ir verkdavo. Tenai Dideliškio dvaro ponas mušdavo darbininkus ir kurį užmušdavo, tenai ir pakavodavo. Tai tenai tos baudžiauninkų dūšios ir vaidenosi. Pasakoja, kad Dideliškio dvaro ponaitis paprašė tėvą, kad jam pazvalytų užmušt du baudžiauninku. Tėvas leido išsirinkt iš visų, ir kokie patiks, gali užmušti. Ponaitis išsirinko du, kokie jam pasinaravijo, ir tiek kapojo, kolei visai liko nebegyvi. Tada liepė juos užkasti dvaro skardžiun. Taigi, kaip ateidavo ta adyna, kada juos mušė, tai skardžiuj labai vaitodavo. Ir ponaitis girdėdavo. Iš to ir jis nuėjo tan pačian skardžiun ir pasikorė.

Justina Šuvienė, 111 m. a., Kalamaniškių k., Obelių v. Užrašė Ignas Talutis, 1938. V. 14. LTA 1608(59).

Čičinskio Darbai ir Galas

Kur dabar Čičinskio kalnas, seniau, kaip ir dabar, aplink buvo bala Vešeta. Ta bala prigulėjo dideliam ponui Čičinskui. Jis buvo labai nedoras ir bedievis, savo žmones labai kankindavo. Jam užsinorėjo pastatyti rūmus toj baloj, ir liepė savo dvarininkams sunešti po rieškučias žemių. Žemės sunešė didelį kalną, ant kurio jis pasistatė sau didelius gražius rūmus. Tas Čičinskas liepdavo žmogui įlipti į medį ir kukuoti, o jis į jį šaudavo. Jis turėdavo daugybę šunų. Būdavo, paima iš žindančios moteriškės kūdikį, užkiša už suolo, sutreškia, o šuniuką duoda žindyti. Čičinskas raitas jodavo į bažnyčią ir nuo žvakės prie altoriaus užsidegdavo papirosą. Be jo žinios kunigas negalėjo laikyti mišių. Kartą atjojęs į bažnyčią ir radęs kunigą laikantį mišias be jo leidimo, šovė ir peršovė jam dešinę ranką.

Sykį Kalėdų rytą jojo jis į bažnyčią. Prieš išjojant susibarė jis su pačia. Čičinskas tarė pačiai: "Kad tu nueitum kiaurai žemėn!" Pati jam atsakė: "O kad tave Perkūnas šiandien užtrenktų!" Jojant jam bažnyčion, Perkūnas jį ir užmušė. Tuo tarpu dvaras ėmė skęsti ir skendo per septynerius metus. Per tuos metus girdėdavosi gaidžius giedant ir jaučius baubiant. Tame daikte, kur buvo rūmai, dabar stovi dvi kūdros. Čičinską palaidojus, žemė jo nepriėmė ir išmetė ant viršaus. Buvo dar kelius kartus užkasę, bet visuomet rasdavo išmestą viršun. Tuomet išbalzamavo ir pastatė šėpoj bažnyčioj. Pasakojo Paipulas: Jis stovėdavo išbalzamuotas bažnyčioj trikertinėj šėpoj, kertėj už durų. Jis svėrė 12 svarų, buvo didelis, dideliais juodais ūsais, plika kakta, užpakaly plaukai. Buvo užvilktas juodu iki kelių švarku. Per pastaniją (lenkmetį 1863 m.) norėjo pažiūrėti jo koks ten jenerolas. Pamatęs jį jenerolas išsigando. Nuvažiavo į Kauną ir po trijų dienų mirė. Po to atėjo poperis iš gubernatoriaus, kad jį užkastų. Kunigas Almanavičius jį užkasė po bažnyčia, sklepe. Taisant naują bažnyčią, užkasė ir tą sklepą. Aš gerai atmenu, kaip berniokai nešiodavo Čičinską po karčiamas, po vakaruškas, gązdindavo mergas. Karčiamoje berniokai gerdavo su juo, palikdavo jį pas žydus, žydai duodavo arielkos, kad jį išneštų.

Eriškių km., Ramygalos v. Užr. Kostas Valikonis. LMD I 814(4).

Kriaučius Čičinskio Dvare

Mano motina, kilusi nuo Upytės, pasakodavo, kad šv. Jono vilijoj apylinkės jaunimas, būdavo, vis susirenka ant Čičinsko kalno. Prineša tošių, prikrauna medžių šakose ir uždega. Kai kuriam medy stebulę su degutu uždegdavo. Na, ir šokdavo jie ten, linksmindavosi. O mano dėdelis (motinos tėvas) pasakodavo apie kriaučių, kuris buvo Čičinsko dvare. Ėjęs jis ten ir patapęs nuvestas į dvarą. Nieko jau ten jis nematė iš žmonių, ale palociai gražūs, lovos gražiai aptaisytos. Tik tose lovose pridėta britvų, pribedžiota daugybė adatų. Ir suplėšė kažkas jį, nuogą paleido. Ir pasitaikė dėdeliui kartą vežt tą kriaučių. "Ar buvo taip, kaip žmonės sako?" — paklausė jis to kriaučiaus. "Gi nueik ir pažiūrėk", — sako kriaučius. Šunes žino, ar ten nieko nebuvo ir kriaučius juokėsi, ar jam užginta pasakot. Žmonės kalbėjo, kad jam liepė nepasakot, ką matė tame nuskendusiame dvare.

Jonas Barzda, 55 m. a., Garuckų k., Ramygalos v. Užr. Kazys Janionis, 1937. III. 9. LTA 1729(96).

CHRYSLER
Plymouth
BALZEKAS MOTOR SALES
4030 South Archer Avenue
Chicago, Ill.
Since 1933
CHICAGO'S OLDEST
CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER
PHONE: 847-1515

GANDRAI

Aš įkėliau į kleva ratą,
Kad parskristų į sodžių gandrai,
Kad atgimtų nudžiūvus viršūnė,
Kad prabiltų medžio randai.

Seną ratą į kleva įkėliau-
Juo tu, Tėte, kadais važiavai...
Aš girdžiu ratų girgždėsį vėlei,
Kai pasisuka medy gandrai...

Sibiras V. A.

Rekrūtų Gaudymas

Rekrūtai Slapstosi ir Ginasi

Kai kurie ūkininkai labai uoliai užsiimdavę rektūtų gaudymu. Už tokį pasitarnavimą juos pradėjo vadinti šunies vardais. Pvz., Urbonas Cimbalis, Jonauskis — Diglis, Gintvainis — Piksis. Šie ūkininkai mūsų apylinkėj buvę patys narsieji rekrūtų gaudytojai.

Rekrūtus gaudydavę nuo rudens iki pavasario. Per visą žiemą rekrūtai nebestovėdavę namie, bet išeidavę kiton parapijon, pasivadindavę kitu vardu ir pavarde, ir ten gyvendavę. Namo jei ir pareidavę, bet tik trumpam laikui. Tie rekrūtai per dienas baisiai privargdavę. Vienas rekrūtas Vyšniauskas kartą parėjęs namo, bet tuoj pajutę gaudytojai ir atbildėję jį paimti. Vyšniauskas pasilipęs ant triobos, bet gaudytojai pradėję ir ten ieškoti. Nebeįmanydamas kas daryti, Vyšniauskas šokęs per langą ir išbėgęs. Tada jau buvę plikšalai, o jam prisiėję bėgti basomis kojomis. Namo parėjęs ar trečią dieną. Kokį ten Paulauskį irgi gaudytojai užlenkę namie. Jis šiaip taip išsprukęs iš namų ir pradėjęs bėgti. Jį vyti. Paulauskis nebgalėjęs beišbėgti ir sustojęs. Gaudytojas jį sučiupęs ir norėjęs vesti namo, bet tuo tarpu atbėgęs rekrūto brolis ir liepęs gaudytojui paleisti, bet tas neklausęs. Tada Paulauskio brolis drožęs gaudytojui kirviu į galvą ir perkirtęs jo galvą pusiau. Paulauskis gavęs išbėgti į Prūsus. Gaudydavę rekrūtus ūkininkai. Sako, ateis dešimtininkas ir pasakys, kad va tuoj reik važiuoti. Iš anksto niekad nepasakys kur ir kada važiuoti. Atsisakyti negalima buvę, nes tuoj bausdavę. Tuo labai buvę ūkininkai įbauginti. Ūkininkui Kirkilai pranešę, kad va tuoj reik ten ir ten joti. Šis nabagas iš išgąsčio užmiršęs nuimti nuo arklio kojos spyną. Kely pajutęs, bet negalima buvę grįžti: bijojęs, bet ir nebūtų leidę. Nujojo vieton. Kiti ūkininkai pamatė, kad Kirkilo arklys su spyna, ir sumanė iškirsti jam štuką. (Kirkilas buvęs iš jaunesniųjų, o šie daug kentėdavę nuo senių). Pareikalavę iš Kirkilo magaryčių, o jei ne, tai jie tuoj pranešią policijai, kad Kirkilas pavogęs arklį. Tuoj nuėję pas žydelį karčiamninką ir pragėrę tris rublius. Užmokėti turėjęs Kirkilas.

Žem. Kalvarijoj, pav. Telšių. Užr. J. Vanagas, 1912. LMD I 176(1).

Velnias Išgąsdina Rekrūtą

Baudžiavos laikais, kada jaunus žmones gaudydavo ir vežda vo į rekrūtus, gyveno vienas tvirtas zenkis (vaikinas), vardu Mataušas. Vieną kartą kažkuo jis nusidėjo ponui ir buvo užrašytas taipogi į rekrūtus. Nenorėdamas važiuoti, pradėjo slapstytis. Negaudamas geresnės pasislėpimui vietos, apsigyveno jaujoje. Jis ten būdavo dieną ir naktį. Trečią dieną jam ten gyvenant, pasidarė kažin ko baisu. Ko baisu — ir pats nežino. Dėl tokios baimės jis negalėjo ir užmigti. Toje jaujoje buvo mažas langelis. Mataušas, taip ant bailės begulėdamas, išgirdo kažin ką trinksint už sienos pas tą langelį. Nors ir labai jis išsigando to trenksmo, bet visgi atsigrįžo pažiūrėti į tą pusę, norėdamas žinoti, kas ten yra. Jis manė, kad kas nori vogti ką nors iš jaujos. Atsigrįžęs į tą pusę pamatė kažką lendant per langą. Tuojau jis įsiskėlė ugnį. Pašvietęs į langą, pamatė lange moterėlės pasturgalį. Mataušas tuojau pačiupo kirvį ir kirto. Bet jam paliko kažin ko baisu ir jis nuleipo. Kai atsibudo, jau tekėjo saulė. Atsiminęs nakties atsitikimą, norėjo pažiūrėti kirvį ar kruvinas: mat, norėjo sužinoti, ar teko tam pasturgaliui, bet niekur kirvio rasti negalėjo. Atsiminė tikrai, kad jam čia toj jaujoj iškrito iš nagų, kai apėmė jį bailė, o dabar negali rasti. "Tikrai velnias mano kirvį išjojo", — tarė jis. Išėjęs palangėj rado didelį akmenį, kurio ten pirma nebuvo, ir savo kirvį atspurusiais ir kruvinais ašmenimis. Tas akmuo buvo toks didelis, kad trys vyrai nebūt galėję panešti. Tame akmenyje buvo kokio colio gilumo plyšys, kur buvo kirvio tekta. Tokios velnių štukos nugundytas (išgąsdintas), Mataušas atsisakė daugiau būti toj jaujoj. Sako: "Geriau eisiu ant vainos, o nepasiliksiu su velniu toj prakeiktoj jaujoj".

A. Yčaitė-Variakojienė, Biržai. Užr. P. Variakojis, 1926. 265(219).

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5 1/4 % a year
Paid and Compounded Quarterly
OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO 7 3/4 %
see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME
INSURED
Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Phone: VIrginia 7-7747
HOURS: Mon.Tue.Fri.9-4 Thur.9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

VAI MOČIUTE MANO

Anksti pavasario rytą
Pražysta gėlė sidabrinė,
Ir ten netoli senoj bakūžėj
Močiute supa lopšinę.

Kaip nesenai, atrodo lyg vakar
Lopšinės daina man skambėjo,
Taip nesenai, atrodo lyg vakar
Močiutė rankomis mane glamonėjo.

Užaugus dabar šiame pasauly
Paklaidinta gyvenimo srity,
Tą lopšinę, močiutę mano,
Nešiosiu per amžius savo širdy!

Irena Petrauskienė

VARGDIENEI MOTINAI

Tu auginai, vargai, brangi motule,
Ir sukdama ratelį vakarais budėjai.
Naktis ar rytas, tavo čiūčia liūlia
Lopšelio girgždančio dainoj skambėjo.

Nubraukus prakaitą, kaip rudenio lietų,
Klūpai su baisiu troškuliu krūtinėj.
Nuo tavo verksmo plačios upės išsilietų,
Tu mano motina brangios tėvynės.

Tu vieną sūnų Sibiran išlydėjai,
O antras mūšyje už laisvę krito.
Kiti į nežinią ar grįš išėję,
Parnešt Tėvynei laisvės ryto.

Kaip juodi debesys, dienos slenka —
Kenti senatvės ir vargų suspausta,
Kas tau atneš kąsnelį duonos menką
Už laisvės raštą drobėje išaustą?

J.Nevardauskas

DAGYS

TEN-TĖVYNĖJ

Ten rūtos žaliavo prie gonkų,
Ten barstė alyvos žiedus,
Ten džiūgavo dienos vaikystės,
Kaip upė pralaužus ledus.

Ten motina kepdavo duoną
Taip kvapią, kaip liepų medus,
Ten tėtis darydavo alų
Ir kviesdavo vaišėms svečius.

Ten broliai dainavo ir ūžė,
Juokavo sesutės kartu,
Ten džiaugėsi mūsų bakūžė
Ir trobos su derlium laukų.

Ten augom visi mes, kaip vienas,
Kaip bitės savam avily.
Dabar išsiblaškėm pavieniui
Toli viens nuo kito, toli...

1948.

Nuo 1914 Metų
Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą.
Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje
Sąskaitos apdraustos iki $40,000.00
FRANK ZOGAS
President
MIDLAND SAVINGS
& LOAN ASSOCIATION
4040 Archer Avenue
Chicago, Illinois 60632
Phone: 254-4476
ir 8929 So. Harlem Ave.,
Bridgeview, Illinois 60455
Tel. 598-9100
5 1/4 % paid quarterly 4 Year Savings Certificates Minimum $5,000
7 1/2 % All accounts compounded daily — Passbook Savings